
Raně křesťanská studia - studijní předměty

Příprava disertační práce I. - IV.

SIS LDOC24 (SIS LDOC 24 - 27)

Doktorand prokazuje schopnost samostatné vědecké práce a kritické reflexe tématu své disertační práce. Disertační práce musí obsahovat původní a uveřejněné výsledky nebo výsledky přijaté k uveřejnění. Školitel potvrzuje zapsáním splnění studijní povinnosti, že doktorand v daném akademickém roce konzultuje a předkládá úseky disertační práce v souladu s ISP. Tato studijní povinnost je v individuálním studijním plánu uložena pro každý rok studia.

Raně křesťanská studia - Metodologický seminář

SIS LDOC37

Anotace:

Seminář doktorandi povinně absolvují v prvním ročníku studia. Seminář navazuje na znalosti, které si doktorandi osvojili v magisterském studiu a tyto znalosti dále prohlubuje. Obsah semináře sestává z následujících oblastí: teorie a metodologie společenských věd a otázky literárního a formálního zpracování textů. Cílem je na praktických ukázkách z textů osvětlit vztah mezi vědní teorií a metodami výzkumu, objasnit relevantní metody výzkumu (s přihlédnutím k tématům jednotlivých účastníků semináře) a formální a obsahové problémy psaní odborných textů). Okruh témat: - teorie, kategorie, terminologie, typologie, metodologie - metody (např. historicko-filologická práce, komparace, diskurzivní analýza) - prameny výzkumu - kompozice odborné monografie, kompozice odborné studie - citační normy, práce s elektronickými zdroji.

Vyučující:

doc. ThDr. Jiří Gebelt, Th.D.

Studijní literatura

- BERGER, Stefan, Heiko FELDNER a Kevin PASSMORE, eds. Jak se píšou dějiny: teorie a praxe. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016. ISBN 978-80-7325-398-1.
- ČMEJRKOVÁ, Světlá, František Daneš a Jindra Světlá, Jak napsat odborný text. Praha: Leda, 1999. ISBN 80-85927-69-1.
- Eckert, Georg a Thorsten Beigel. Historisch Arbeiten: Handreichung zum Geschichtsstudium. Stuttgart a Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2019. ISBN 978-3-8385-5039-8.
- Epp, Eldon Jay a Gordon D. Fee. Studies in the theory and method of New Testament textual criticism. Grand Rapids, Michigan: W.B. Eerdmans, 1993. ISBN 080282773X
- Goertz, Hans-Jürgen (ed.), Geschichte: ein Grundkurs, Reinbek bei Hamburg: Rowohlt-Taschenbuch-Verl. 2007 ISBN: 978-3-499-55688-3
- ŠANDEROVÁ, Jadwiga a Alena MILTOVÁ. Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách: několik zásad pro začátečníky. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. ISBN 80-86429-40-7.
- VEYNE, Paul. Jak se píšou dějiny. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010. ISBN 978-80-87378-26-7.

Ortodoxie a hereze v raném křesťanství (seminář)

SIS LDOC33

Anotace:

Anotace semináře zahrnuje dva základní rámce směřování předmětu, mezi nimiž doktorand volí po konzultaci se školitelem. V rámci zvoleného směřování je pak konkrétní téma semináře upřesněno při zohlednění ISP studenta, resp. tématu jeho disertace, a aktuálního stavu bádání daného problému (nová monografie, monotematické číslo relevantního periodika atp.). Anotace proto charakterizuje pouze základní osnovu dílčích směřování, informuje o obecném rámci, z něhož se pro konkrétní semestr volí jeden konkrétní problém. Kurz je organizován formou aktivní účasti doktorandů. Doktorandi přebírají zodpovědnost za dílčí témata, vedou a korigují četbu zadaného úseku díla, jeho interpretaci a moderují diskuzi. Spojujícím rámcem obou směřování je problematika formování ortodoxie.

A) V kurzu se studenti zabývají vztahem (proto)ortodoxního („většinového“) křesťanství a gnostických interpretací křesťanství, a to primárně se zaměřením na 2. a 3. století. Hereziologická díla Iustína, Eirénaia a Tertulliana jsou zde tematizována jako strategie sebedefinice skrze vymezení se vůči druhému. Kurz sleduje nejen jaké strategie užívané herezeology „většinové církve“, ale zaměřuje se rovněž na polemiku gnostiků vůči většinové církvi. Pozornost je věnována nejen naukové, ale rovněž rituální a sociální stránce. Reflektován je původní kontext (na rovině předmětové) a analytický přínos (na rovině metajazykové) termínů gnóze a (proto)ortodoxie. Anotace charakterizuje pouze základní

osnovu kurzu, informuje o obecném rámci, z něhož se pro konkrétní semestr volí jeden dílčí problém, na který se celý kurz zaměřuje. Výběr témat: -Gnóze — křesťanská nebo nekřesťanská? -Význam praxe v herezeologických textech -Setovská gnóze a křesťanství -Herezeologové a jejich katalogy -Bauerovo „Pravověří a kacířství“ v současných diskuzích -Markion jako gnostik? -Gnostikové jako sebeoznačení -Valentinovská gnóze.

B) V předmětu se zabývají vznikem a formováním christologických titulů v raném křesťanství. Sledují, jak tituly vzdálené řeckému filozofickému myšlení v raném křesťanství ustupovaly do pozadí a jak byly přetvářeny některé řecké filozofické pojmy na christologické tituly. Užívání titulů v raném křesťanství ukazuje na předkoncilních východních a západních krédech, na bohoslužebných textech a v reflexích raně křesťanských autorů. Výběr témat: -Christologické tituly v kontextu Nového zákona -První christologické formule a aklamace -Christologické tituly v předkoncilních východních krédech -Christologické tituly v předkoncilních západních krédech -Význam logu v kontextu řecké filozofie -Význam logu u apologetů -Otázka vtělení logu jako centrální christologický problém.

Vyučující:

doc. ThDr. Jiří Gebelt, Th.D.

doc. ThDr. Jiří Vogel, Th.D.

Studijní literatura

A)

- BAUER, Walter a Georg STRECKER. Rechtgläubigkeit und Ketzerei im ältesten Christentum. 2., durchges. Aufl. mit einem Nachtrag hrsg. von Georg Strecker. Tübingen: Mohr, 1964.
- IRENÄUS von Lyon, Epideixis. Adversus Haereses. Darlegung der apostolischen Verkündigung. Gegen die Häresien I. - V: Übersetzt und eingeleitet von Norbert Brox, (Fontes Christiani 8), Freiburg im Briesgau: Herder 1993-2001.
- LITWA, David. HIPPOLYTUS. Refutation of all heresies. Atlanta, Georgia: SBL Press, 2016. ISBN978-0884140870.
- LAMPE, Peter. Paul to Valentinus: Christians at Rome in the First Two Centuries. Minneapolis: Fortress Press 2003. ISBN 978-0800627027.
- MARKSCHIES, Christoph. Gnosis: An Introduction. London: T&T Clark, 2003. ISBN 978-0567089458.
- OERTER, Wolf B. - VÍTKOVÁ, Zuzana - POKORNÝ, Petr, (eds.), Rukopisy z Nag Hammádí 1- 5, Praha, Vyšehrad 2008-2018.
- WILLIAMS, Michael A. Rethinking "Gnosticism": an argument for dismantling a dubious category. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1996. ISBN 0691011273.

B)

- EHRMAN, Bart D. The orthodox corruption of Scripture: the effect of early Christological controversies on the text of the New Testament. Updated and with a new afterword. New York: Oxford University Press, 2011. ISBN 978-0199739783.
- HAHN, Ferdinand. The Titles of Jesus in Christology. Their History in Early Christianity. Cambridge: James Clarke, 2002. ISBN 0227170865.
- HURTADO, Larry W. Lord Jesus Christ: Devotion to Jesus in Earliest Christianity. Edinburgh: Eerdmans, 2005. ISBN 0802831672.
- KINZIG, Wolfram, ed. Faith in formulae: a collection of early Christian creeds and creed-related texts. Oxford: Oxford University Press, 2017. Oxford early Christian texts. 4 svazky. ISBN 978-0199609024.
- MARKSCHIES, Christoph. Das antike Christentum: Frömmigkeit, Lebensformen, Institutionen. München: C.H. Beck, 2006. ISBN 3406541089.

Kontexty raného křesťanství

SIS LDOC36

Anotace:

Anotace semináře zahrnuje dva základní rámce směřování předmětu, mezi nimiž doktorand volí po konzultaci se školitelem. V rámci zvoleného směřování je pak konkrétní téma semináře upřesněno při zohlednění ISP studenta, resp. tématu jeho disertace, a aktuálního stavu bádání daného problému (nová monografie, monotematické číslo relevantního periodika atp.). Anotace proto charakterizuje pouze základní osnovu dílčích směřování, informuje o obecném rámci, z něhož se pro konkrétní semestr volí jeden konkrétní problém. Kurz je organizován formou aktivní účasti doktorandů. Doktorandi přebírají zodpovědnost za dílčí témata, vedou a korigují četbu zadaného úseku díla, jeho interpretaci a moderují diskuzi. Spojujícím tématem je analýza raně křesťanského písemnictví v dobovém literárním a filosofickém kontextu.

A) V kurzu se studenti zabývají funkcí židovských biblických citátů a narážek v kanonických evangeliích se zvláštním důrazem na Markovo a Janovo evangelium. Východiskem kurzu je reflexe literárního kontextu raného judaismu a širšího řecko-římského světa s cílem vysvětlit vztah mezi historií a mýtem. Pozornost je věnována současnému stavu bádání a užití různých přístupů (historickou kritiku, literární kritiku a teorii sociální paměti). Cílem této části kurzu je rozvoj znalostí hermeneutiky a metodologie. Po prozkoumání vybraných zástupců současného bádání budou studenti analyzovat funkci Starého zákona v Markově a Janově narativu. Kurz bude zakončen vybranými případovými studiemi z každého ze dvou evangelií. Výuka kurzu probíhá v angličtině. Výběr témat: -Verze Starého zákona v 1. století a rané židovské interpretační strategie. -Historiografie a mytografie ve starověku -Současné přístupy ke studiu Starého zákona v evangeliích -Markovo použití Starého zákona -Janovo použití Starého zákona.

B) Studenti se v kurzu zaměřují na dva hlavní body: 1) na různé filozofické školy, které nabízely racionální systémy orientace („Orientierungssysteme“) a v tomto ohledu soupeřily s křesťanstvím, alespoň pokud jde o intelektuální elitu

v Římské říši; 2) na různé strategie „církvních otců“, jak se vypořádat s touto výzvou skrze integraci a / nebo odmítnutí filosofie jako takové, celých systémů a / nebo prvků filosofie. Kurz probíhá v angličtině. Výběr témat: - „Dogmatické školy“ nabízející etické systémy založené na různých filosofických pohledech na svět: střední platonismus; stoicismus; epikureismus. -Skepticismus jako alternativa ke všem „dogmatickým“ školám. -výslovně odmítnutím a kritikou křesťanství, jako například Julianus Apostata, nebo -Reakce na křesťanství zaujetím neutrálního postoje tím, že zachovají pohanské tradice bez polemiky s křesťanstvím, jako je například Themistios. -Křesťanství prezentované jako „(pravá) filozofie“ (Justin, „filozof a mučedník“). -Křesťanství prezentované jako filosofický monoteismus (Minucius Felix). -Filozofie odsouzená jako neslučitelná s křesťanstvím (Tertullianus). -Filozofie považovaná za přípravu na (křesťanskou) teologii (Órigenés). -Filozofie považovaná za přínosnou v rámci konverze (Augustin).

Vyučující:

prof. Thomas Richard Hatina, Ph.D.

prof. Ulrich Berner, Dr.

prof. Dr. Lukas Bormann

Studijní literatura

A)

- HATINA, Thomas R. In Search of a Context: The Function of Scripture in Mark's Narrative. London:Sheffield Academic Press, 2002. ISBN 0-8264-6067-4.
- JUEL, Donald. Messianic Exegesis: Christological Interpretation of the Old Testament in Early Christianity. Philadelphia: Fortress Press, 1988. ISBN 1-4813-0795-9.
- LONGENECKER, Richard N. Biblical Exegesis in the Apostolic Period. 2nd ed. Grand Rapids: Eerdmans, 1999. ISBN 0-8028-1569-3.
- MOYISE, Steve. Jesus and Scripture: Studying the New Testament Use of the Old Testament. Grand Rapids: Baker, 2011. ISBN 0801039045.
- ELLIS, E. E. Biblical Interpretation in the New Testament Church. In: Mikra, edited by M. J. Mulder, pp.691-725. CRINT 2.1. Assen: Van Gorcum; Minneapolis: Fortress Press, 1990.
- HANSON, Anthony Tyrrell. The Living Utterances of God: The New Testament Exegesis of the Old. London: Darton, Longman and Todd, 1983. ISBN 0232515530.
- HATINA, Thomas R. "Memory and Method: Theorizing John's Mnemonic Use of Scripture," in (ed. Thomas R. Hatina; Library of New Testament Studies 613; London: T. & T. Clark International, 2020), 219-36.
- HATINA, Thomas R. The Provenance of Jesus' Quotations of Scripture from a Social Memory Perspective. In The Earliest Perceptions of Jesus in Context: Essays in Honor of John Nolland Aaron W. White a David Wenham, Craig A. Evans; London: T. & T. Clark, 2018), pp 59-76.
- KUGEL, James L. a Rowan A. Greer. Early Biblical Interpretation. Library of Early Christianity. Philadelphia: Westminster Press, 1986. ISBN 0664219071.
- MOYISE, Steve. Evoking Scripture: Seeing the Old Testament in the New. London: T & T Clark, 2008. ISBN0567033244.

B)

- BERNER, Ulrich. The Image of the Philosopher in Late Antiquity and in Early Christianity. In: Hans G. Kippenberg et al (eds.) Concepts of Person in Religion and Thought. Berlin/New York: Mouton de Gruyter, 1990 (Religion and Reason 37), 125-136. ISBN 0-89925-600-7.
- BERNER, Ulrich. Das Bild des Philosophen bei Origenes und Philostrat. In: Roberzt J. Daly (ed.). Origeniana Quinta. Papers of the 5th International Origen Congress at Boston. Leuven: University Press, 1992, 368-372. ISBN 90-6186-511-5.
- BERNER, Ulrich. Epicurus' Role in Controversies on Asceticism in European Religious History. In: Oliver Freiberger (ed.), Asceticism and its Critics. Oxford: Oxford University Press, 2006, 43-59. ISBN0-19-530791-7.
- BERNER, Ulrich. Skeptizismus und Religionskritik. In: Ulrich Berner a Ilinca Tanaseanu-Döbler (eds.). Religion and Kritik in der Antike. Berlin: LIT, 2009, 39-59. ISBN 978-3-8258-1413-7.
- BERNER, Ulrich. Das Christentum in der Antike. Eine religionsgeschichtliche Perspektive. In: Klaus Fitschen et al. (eds.). Kirchengeschichte und Religionswissenschaft. Methoden und Fallstudien, Leipzig: Evangelische Verlagsanstalt, 2018, 135-156. ISBN 3-374-05600-8
- BORMANN, Lukas. Diversity by Rewriting. The divine characteristics as part of the identity concept of Jewish groups in second temple Judaism, in: Antti Laato / Jacques Van Ruiten (Hg.), Rewritten Bible Reconsidered. Proceedings of the Conference in Karkku, Finland, August 24-26 2006, Winona Lake, In 2008 (Studies in Rewritten Bible - SRB 1), S. 103-123. ISBN 9521220198
- BORMANN, Lukas. Theologie des Neuen Testaments. Grundlinien und wichtigste Ergebnisse der internationalen Forschung, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2017. ISBN: 9783825248383
- DIHLE, Albrecht. Philosophie als Lebenskunst. Opladen: Westdt. Verl., 1990. ISBN 3-531-07304-4. EKSEN, Kerem. Truth in Practice: Foucault's Procedural Approach to Spirituality. In: Heather Salazar a Roderick Nicolls (eds.). The Philosophy of Spirituality. Analytic, Continental and Multicultural Approaches to a New Field of Philosophy. Leiden - Boston: Brill, 2019, 273-292. ISBN 978-90-04-37631-1.
- EKSEN, Kerem. Descartes and Spiritual Exercises: A Critique of Pierre Hadot's Historical Narrative. In: Philosophy Today 2019, 63. (forthcoming). ISSN 0031-8256.

- ERNST, Gerhard (ed.). Philosophie als Lebenskunst. Antike Vorbilder, Moderne Perspektiven. Berlin: Suhrkamp, 2016. ISBN 978-3-518-29795-7.
- HADOT, Pierre. Philosophie als Lebensform. Geistige Übungen in der Antike. Berlin: Gatzka, 1991. ISBN3-928262-02-5

Raně křesťanská literatura

SIS LDOC34

Anotace:

Anotace semináře zahrnuje dva základní rámce směřování předmětu, mezi nimiž doktorand volí po konzultaci se školitelem. V rámci zvoleného směřování je pak konkrétní téma semináře upřesněno při zohlednění ISP studenta, resp. tématu jeho disertace, a aktuálního stavu bádání daného problému (nová monografie, monotematické číslo relevantního periodika atp.). Anotace proto charakterizuje pouze základní osnovu dílčích směřování, informuje o obecném rámci, z něhož se pro konkrétní semestr volí jeden konkrétní problém. Kurz je organizován formou aktivní účasti doktorandů. Doktorandi přebírají zodpovědnost za dílčí témata, vedou a korigují četbu zadaného úseku díla, jeho interpretaci a moderují diskuzi. Spojujícím rámcem obou směřování je projev raně křesťanské identity v materiálně-literárním kontextu.

A) Cílem kurzu je analýza vybraného apokryfního textu v primárním jazyce, popř. textu, který stál v konkurenčním vztahu ke křesťanství. Rámcově je předmět zaměřen především na filologickou analýzu, analýzu materiálních pozůstatků raného křesťanství a interpretaci literárních paralel. Výběr témat: -Tomášovo evangelium (NHC II,2): Dějiny nálezu a obsah kodexu z Nag Hammádí, stávající edice; komentovaná četba v překladu, novozákonní paralely -Papyrus Egerton 2: dějiny nálezu, edice, komentovaná četba, novozákonní paralely -Jidášovo evangelium (Codex Tchacos 3): Dějiny nálezu a obsah kodexu Tchacos, komentovaná četba v překladu, novozákonní paralely -Tajná kniha Jakubova (NHC I/2): Žánr „list“ v kodexech z Nag Hammádí, komentovaná četba v překladu, novozákonní paralely -Psalmoi sarakótón (Manichaean Psalmbook II, 141–143): Dějiny nálezu z Medinet Mádí a jeho kodexů; komentovaná četba v překladu, novozákonní paralely -Skutky Petrovy (Papyrus Berolinensis Gnosticus 8502): dějiny nálezu kodexu, edice; obsah knihy; komentovaná četba v překladu, novozákonní paralely.

B) Student bude prezentovat zadané téma na základě prostudované odborné literatury a vybraných pramenných textů. Prohloubí si přitom znalosti ze současných pohledů na starověkou křesťanskou exegezi. Seminář se bude vždy soustředit na jeden vybraný exegetický trend rané církve. Výběr témat -Antiochijská exegetická škola jako moderní konstrukt -Alexandrijská exegetická škola jako moderní konstrukt -Kniha Skutků v pojetí Jana Chrysostoma -Origénovo pojetí inspirace -Interpretace Žalmů v 4. století.

Vyučující:

doc. PhDr. Jiří Pavlík, Ph.D.

doc. Dr. phil. Wolf Burkhard Oerter

Studijní literatura

A)

- BRADSHAW, Paul F., Reconstructing early Christian Worship, Collegville, Minnesota: Liturgical Press 2009. ISBN: 0281060940.
- BRADSHAW, Paul F., The search for the origins of Christian worship: Sources and methods for the study of early liturgy, Oxford: Oxford University Press 2002 (2. ed.). ISBN: 9780195217322.
- DIDACHE. Zwölf-Apostel-Lehre. übers. und eingeleitet von Georg Schöllgen. Traditio apostolica :Apostolische Überlieferung: Übers. und eingeleitet von Wilhelm Geerlings (Fontes Christiani; 1), Freiburg im Breisgau: Herder 1991. ISBN: 3-451-22101-2.
- HELLHOM, David (ed.), Ablution, Initiation, and Baptism in Early Judaism, Graeco-Roman Religion, and Early Christianity, Berlin: Walter de Gruyter 2011. ISBN: 978-3-11-024751-0.
- HELLHOM, David - Dieter Sängler (eds.), The eucharist - its origins and contexts : sacred meal, communal meal, table fellowship in late antiquity, early Judaism, and early Christianity, 3 Vol., Tübingen: Mohr Siebeck 2017. ISBN: 978-3-16-153918-3.
- IRENÄUS von Lyon, Epideixis. Adversus Haereses. Darlegung der apostolischen Verkündigung. Gegen die Häresien I. Übersetzt und eingeleitet von Norbert Brox, (Fontes Christiani 8), Freiburg im Briesgau: Herder 1993. ISBN: 3451222256.
- IRENÄUS von Lyon, Adversus Haereses/Gegen die Häresien II - V: Übersetzt und eingeleitet von Norbert Brox, (Fontes Christiani 8), Freiburg im Briesgau: Herder 1993-2001.

B)

- BARTON, John. The Spirit and the Letter: Studies in the Biblical Canon. London: SPCK, 1997. ISBN978-0281050116.
- HARNACK, Adolf von. Marcion: Das Evangelium vom fremden Gott: Eine Monographie zur Geschichte der Grundlegung der katholischen Kirche. Leipzig: Hinrichs (2), 1924.
- HILL, Charles. Who Chose the Gospels? Probing the Great Gospel Conspiracy. Oxford: Oxford University Press, 2010. ISBN 978-0199640294.
- IRENAEUS von Lyon. Epideixis. Adversus Haereses. Darlegung der apostolischen Verkündigung. Gegen die Häresien I. Übersetzt und eingeleitet von Norbert Brox. (Fontes Christiani 8). Freiburg im Briesgau: Herder, 1993. ISBN 345122125X.

- KRUGER, Michael J. Canon revisited: establishing the origins and authority of the New Testament books. Wheaton, Ill.: Crossway, 2012. ISBN 978-1433530807.
- MCDONALD, Lee Martin a James A. Sanders (eds.). The Canon Debate. Peabody: Hendrickson, 2002. ISBN1565635175.
- ROTH, Dieter T. The Text of Marcion's Gospel. (New Testament tools, studies and documents 49). Leiden: Brill, 2015. ISBN 978-9004245204.
- TERTULLIANUS, Quintus Septimius Florens. Adversus Marcionem: Eingeleitet und übersetzt von Volker Lukas (Fontes Christiani 63). Wien: Herder, 2015. ISBN 978-3451328978.

Rané křesťanství

SIS LDOC32

Anotace:

Zkouška prověřuje znalost dvou okruhů z raného křesťanství, a sice z vybraných postav raného křesťanství a dílčích problémů. V obou případech je kladen důraz na studentovu hlubokou znalost dílčího tématu a na schopnosti kontextualizovat vybraný problém v prvních čtyřech stoletích křesťanství. Student si může zvolit, kterou část zkoušky vztáhne k vlastnímu předmětu práce a absolvovaným předmětům. Zkouška tak zároveň ověřuje studentovu schopnost propojit vybrané téma ke svému odbornému bádání a jeho orientaci v širších souvislostech raného křesťanství. V obou případech se kromě znalosti tématu prověřuje studentova znalost klasického i moderního bádání a schopnost kritické reflexe různých přístupů ke studiu daného tématu. Témata k vybraným osobám: Pavel ve druhém století, Eirénaios, Tertullianus, Eusebios. Problémy raného křesťanství: Vývoj rituálů, christologie, kánonu.

Vyučující:

doc. ThDr. Jiří Gebelt, Th.D.
prof. ThDr. Jan Blahoslav Lášek
doc. PhDr. Jiří Pavlík, Ph.D.

Odborná literatura:

- BAUER, Walter a Georg STRECKER. Rechtgläubigkeit und Ketzerei im ältesten Christentum. 2., durchges. Aufl. mit einem Nachtrag hrsg. von Georg Strecker. Tübingen: Mohr, 1964.
- DOWNS, David J. Alms: charity, reward, and atonement in early Christianity. Waco, Texas: Baylor University Press, 2016. ISBN 978-1602589971.
- EHRMAN, Bart D. Studies in the textual criticism of the New Testament. Boston: Brill, 2006. ISBN9004150323.
- GERSON, Lloyd P. (ed.). The Cambridge History of Philosophy in late Antiquity (1). Cambridge: Cambridge University Press, 2010. ISBN 978-0521764407.
- HENGEL, Martin. Between Jesus and Paul: studies in the earliest history of Christianity. Philadelphia: Fortress Press, 1983. ISBN 0800617207.
- HOLMES, Michael W. The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations. Grand Rapids: Baker Academic, 2007. ISBN 978-0801034688.
- KRUGER, Michael J. Canon revisited: establishing the origins and authority of the New Testament books. Wheaton, Ill.: Crossway, 2012. ISBN 978-1433530807.
- IRENAEUS, von Lyon. Epideixis: Adversus haereses = Darlegung der apostolischen Verkündigung. NewYork: Herder, 2001. ISBN 3451222256.
- LITWA, David. HIPPOLYTUS: Refutation of all heresies. Atlanta, Georgia: SBL Press, 2016. ISBN978-0884140870.
- ODAHL, Charles M. Constantine and the Christian Empire. New York, NY: Routledge, 2010. ISBN0203850289.
- OERTER, Wolf B. a Petr POKORNÝ. Rukopisy z Nag Hammádí. Přeložil Matyáš HAVRDA. Praha:Vyšehrad, 2008. ISBN 978-8070218754.
- WILLIAMS, Michael A. Rethinking "Gnosticism": an argument for dismantling a dubious category. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1996. ISBN 0691011273.
- YOUNG, Frances M. Biblical exegesis and the formation of Christian culture. New York: Cambridge University Press, 1997. ISBN 0521581532.

Rané křesťanská praxe a instituce (seminář)

SIS LDOC35

Anotace:

Anotace semináře zahrnuje dva základní rámce směřování předmětu, mezi nimiž doktorand volí po konzultaci se školitelem. V rámci zvoleného směřování je pak konkrétní téma semináře upřesněno při zohlednění ISP studenta, resp. tématu jeho disertace, a aktuálního stavu bádání daného problému (nová monografie, monotematické číslo relevantního periodika atp.). Anotace proto charakterizuje pouze základní osnovu dílčích směřování, informuje o obecném rámci, z něhož se pro konkrétní semestr volí jeden konkrétní problém. Kurz je organizován formou aktivní účasti doktorandů. Doktorandi přebírají zodpovědnost za dílčí témata, vedou a korigují četbu zadaného úseku díla, jeho interpretaci a moderují diskuzi. Spojujícím rámcem obou směřování je problematika raně křesťanských institucí a procesů normování. **A)** V kurzu se studenti zabývají křesťanskou rituální praxí v době od vzniku křesťanství do 4. století, tedy v době, chápané jako zásadní pro formování křesťanské rituální praxe vůbec. Předmětem je založení rituální praxe v novozákonních textech a její následný vývoj, její pluralita a proměny. Východiskem je analýza primárních textů nejen formující se (proto)ortodoxie (Didaché, Iústínos, Eirénaios, Tertullianus, Cyprían, Cyril Jeruzalémský, Apoštolské konstituce), ale

rovně rituální praxe v pseudoklementinských textech nebo ve Filipově evangeliu. Rámcově je kurz zaměřen nejen na křesť, eucharistii, modlitbu, pomazání, ale např. na rituální omývání nohou, apotropaické rity nebo rituální jednání v souvislosti s úmrtím. Realizovaný kurz se zaměřuje na jedno konkrétní téma/problematiku. Výběr témat: -Rituální praxe a identita -Rituální praxe a spása -Vztah k židovské rituální praxi -Křesť jako přechodový rituál -Rané křesťanská rituální praxe jako nahrazení obětního rituálu? -Eucharistie v kontextu rituálních hostin -Křesťní rituál většinové církve versus valentinovský rituál apolytrósis -Geografická podmíněnost sekvencí křesťního rituálu (Sýrie a Egypt — Severní Afrika — Řím) a její interpretace

B) V kurzu se doktorandi zaměřují na problematiku vzniku, formování a etablování novozákonního kánonu. Sleduje proces kanonizace v různých kontextech raného křesťanství (např. gnóze nebo alexandrijské teologie). Doktorandi vychází z primární literatury a pod zorným úhlem současného bádání tematizuje vybrané problémy, např. otázku Markionova vlivu na formování kánonu (byl doopravdy Markion „tvůrce křesťanského svatého Písma“, jak se domníval Adolf von Harnack?), význam Tatianova Diatesaron pro formování kánonu, problematiku tzv. Muratoriho fragmentu a další dílčí otázky. Anotace charakterizuje pouze základní osnovu kurzu, informuje o obecném rámci, z něhož se pro konkrétní semestr volí jeden dílčí problém, na který se celý kurz zaměřuje. Výběr témat: -Katolicita textů v raném křesťanství versus „kánon“ -Pluralita kánonů? -Gnostické křesťanství a formování kánonu -Markionův význam pro formování kánonu -Tatianovo Diatesaron jako reakce na Markiona? -Eirénaios z Lyonu jako „teolog písma“ -Klément Alexandrijský a odstupňovaná kanonicita -Muratoriho fragment -Význam dochovaných rukopisů -Vztah mezi rituální praxí a kanonicitou/kánonem -Athanasios z Alexandrie

Vyučující:

prof. ThDr. Jan Blahoslav Lášek

doc. ThDr. Kamila Veverková

Ph.D. doc. PhDr. Jiří Pavlík, Ph.D.

Studijní literatura

A)

- BRADSHAW, Paul F., *Reconstructing early Christian Worship*, Collegville, Minnesota: Liturgical Press 2009. ISBN: 0281060940.
- BRADSHAW, Paul F., *The search for the origins of Christian worship: Sources and methods for the study of early liturgy*, Oxford: Oxford University Press 2002 (2. ed.). ISBN: 9780195217322.
- DIDACHE. *Zwölf-Apostel-Lehre. übers. und eingeleitet von Georg Schöllgen. Traditio apostolica : Apostolische Überlieferung: Übers. und eingeleitet von Wilhelm Geerlings (Fontes Christiani; 1)*, Freiburg im Breisgau: Herder 1991. ISBN: 3-451-22101-2.
- HELLHOM, David (ed.), *Ablution, Initiation, and Baptism in Early Judaism, Graeco-Roman Religion, and Early Christianity*, Berlin: Walter de Gruyter 2011. ISBN: 978-3-11-024751-0.
- HELLHOM, David - Dieter Sänger (eds.), *The eucharist - its origins and contexts : sacred meal, communal meal, table fellowship in late antiquity, early Judaism, and early Christianity, 3 Vol.*, Tübingen: Mohr Siebeck 2017. ISBN: 978-3-16-153918-3.
- IRENÄUS von Lyon, *Epideixis. Adversus Haereses. Darlegung der apostolischen Verkündigung. Gegen die Häresien I. Übersetzt und eingeleitet von Norbert Brox, (Fontes Christiani 8)*, Freiburg im Briesgau: Herder 1993. ISBN: 3451222256.
- IRENÄUS von Lyon, *Adversus Haereses/Gegen die Häresien II - V: Übersetzt und eingeleitet von Norbert Brox, (Fontes Christiani 8)*, Freiburg im Briesgau: Herder 1993-2001.

B)

- BARTON, John. *The Spirit and the Letter: Studies in the Biblical Canon*. London: SPCK, 1997. ISBN978-0281050116.
- HARNACK, Adolf von. *Marcion: Das Evangelium vom fremden Gott: Eine Monographie zur Geschichte der Grundlegung der katholischen Kirche*. Leipzig: Hinrichs (2), 1924.
- HILL, Charles. *Who Chose the Gospels? Probing the Great Gospel Conspiracy*. Oxford: Oxford University Press, 2010. ISBN 978-0199640294.
- IRENAEUS von Lyon. *Epideixis. Adversus Haereses. Darlegung der apostolischen Verkündigung. Gegen die Häresien I. Übersetzt und eingeleitet von Norbert Brox. (Fontes Christiani 8)*. Freiburg im Briesgau: Herder, 1993. ISBN 345122125X.
- KRUGER, Michael J. *Canon revisited: establishing the origins and authority of the New Testament books*. Wheaton, Ill.: Crossway, 2012. ISBN 978-1433530807.
- MCDONALD, Lee Martin a James A. Sanders (eds.). *The Canon Debate*. Peabody: Hendrickson, 2002. ISBN1565635175.
- ROTH, Dieter T. *The Text of Marcion's Gospel. (New Testament tools, studies and documents 49)*. Leiden: Brill, 2015. ISBN 978-9004245204.
- TERTULLIANUS, Quintus Septimius Florens. *Adversus Marcionem: Eingeleitet und übersetzt von Volker Lukas (Fontes Christiani 63)*. Wien: Herder, 2015. ISBN 978-3451328978.

Státní doktorská zkouška z Raného křesťanství

SIS LDOC31

Anotace:

Student po domluvě se školitelem a po schválení oborovou radou připraví dvě třicetiminutové přednášky na rozdílná témata odlišná od tématu disertační práce. Přednáška musí být věnována konkrétním problémům. Přednášející musí charakterizovat stav jejich řešení, aktuální stav bádání, přednést své vlastní, argumenty podložené kritické stanovisko a prokázat tak svou odbornou kompetenci. Komise pro státní doktorskou zkoušku volí na místě jedno z připravených témat. V následné diskusi student zodpovídá vznesené otázky a hájí své stanovisko. Forma zkoušky je ústní.

Obhajoba doktorské disertační práce

SIS LDO16

Anotace:

Student vypracuje pod vedením školitele disertační práci a přihlásí se prostřednictvím žádosti oborové radě k obhajobě. Předkládání disertačních prací se řídí SZŘ UK a Metodickým pokynem děkana k předkládání disertačních prací na HTF UK.

Akademická tvůrčí činnost doktoranda

SIS LDOC39

Doktorand v průběhu studia prokazuje schopnost samostatné badatelské činnosti tím, že publikuje dvě odborné studie (2) buďto v zahraničním impaktovaném periodiku nebo v českém recenzovaném periodiku odborného zaměření, v recenzované tuzemské nebo zahraniční kolektivní monografii nebo v recenzovaném tuzemském nebo zahraničním sborníku. Za splnění povinnosti se nepovažuje publikování ve studentském periodiku nebo periodiku popularizačního charakteru, dále publikování konferenčního výstupu v konferenčním sborníku. Musí se vždy jednat o samostatné nebo prvoautorské publikace. Dále doktorand v průběhu studia publikuje čtyři odborné recenze (4) v některém z odborných periodik. Alespoň jeden (1) publikovaný výstup (recenze, studie, kapitola v monografii) musí být publikován v zahraničí v periodiku, sborníku nebo kolektivní monografii, které splňují výše uvedená kritéria.

Dále se doktorand během svého studia zúčastní aktivně (konferenčním výstupem) alespoň jedné odborné konference a podá alespoň jeden grantový projekt (GA UK a podobný).

Splnění této povinnosti potvrzuje školitel zapsáním "splnění studijní povinnosti".

Mezinárodní badatelská zkušenost

SIS LDOC38

Mezinárodní badatelskou/akademickou zkušenost doktorand získává jednou z následujících aktivit:

- zahraniční stáž v délce nejméně jednoho měsíce,
- účastí na mezinárodním vědeckém projektu s výsledky publikovanými nebo prezentovanými v zahraničí,
- účastí na mezinárodní konferenci.

Způsob plnění této povinnosti konzultuje doktorand se školitelem, který zapisuje její splnění.